L. S. 1962/901

We Lwowie dnia 30. czerwca 1901.

Aleg. 157

Sprawozdanie

Komisyi drogowej z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. listopada 1899 do 1. listopada 1900.

Wysoki Sejmie!

Komisya drogowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. listopada 1899 do 1. listopada 1900.

A.

Z ustaw i uchwał Wysokiego Sejmu podlegających Najwyższej sankcyi, zostało sankcyonowanych:

9 uchwał dotyczących koncesyi na pobór myta drogowego
6 „ „ „ „ „ „ mostowego
2 uchwały dotyczące „ „ „ „ przewozowego

Nie zostało sankcyonowanych do dnia 1. listopada 1900 35 uchwał udzielających koncesyi na pobór opłat mytniczych drogowych, mostowych i przewozowych.

Odmówiono sankcyi 3 uchwałom na pobór opłat mytniczych.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi. Na wniosek Komisyi drogowej powziął Wyzoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. maja 1900 następujące uchwały:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu:

a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla państwa donośne znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym;

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacyi ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

Po myśli powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych i Prezydyum c. k. Namiestnictwa i otrzymał odpowiedź powołującą się na dawniejsze reskrypta z 27. sierpnia 1896 i 26. września 1896, w których oświadczyło c. k. Ministeryum, że udzielenie stałej rocznej dotacyi ze względu na finansową możność Państwa i ze względów technicznych, nie może być uwzględnione dla wszystkich dróg naraz lecz może nastąpić od wypadku do wypadku dla każdej drogi z osobna, a toż samo inkamerowanie dróg.

Komisya drogowa już w przeszłorocznem sprawozdaniu z czynności departamentu IV. podniosła, że kraj nasz stojący pod względem komunikacyi niżej od innych w monarchii i mający stosunkowo prawie najmniej dróg państwowych, kraj nasz słusznie domagać się powinien i musi, rozszerzenia sieci dróg państwowych, i stałej rocznej dotacyi ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych, równej dotacyi krajowej na ten cel przeznaczonej.

Komisya również podniosła, że przyczyny nieuwzględnienia słusznych żądań kraju, szukać należy nie w niechęci Rządu centralnego, lecz w ubezwładnieniu parlamentu i ciągłej zmianie gabinetów.

Komisya jednak obecnie mniema, że z chwilą uruchomienia parlamentu, z chwilą kiedy normalnie funkcyunująca Rada państwa, setki milionów uchwaliła na budowę dróg wodnych i żelaznych, zechce także uchwalić rozszerzenie sieci dróg państwowych, i udzielenie wyższej od dotychczasowej stałaj rocznej dotacyi na rekonstrukcyę dróg istniejących i budowę nowych dróg powiatowych i gminnych.

Komisya drogowa zatem wznawia przeszłoroczne wnioski a nadto wzywa Wydział krajowy do przedłożenia wyczerpującego memoryału c. k. Rządowi, dotyczącego wyżej wymienionych żądań kraju, a także przedłożenia go Delegacyi Sejmu w Radzie państwa do energicznego poparcia.

Komisya drogowa przedkłada również do uchwały Wysokiego Sejmu rezolucyę do Rządu, aby większą zwracał uwagę na odpowiednią konserwacyę wszystkich dróg państwowych, doszły bowiem do wiadomości Komisyi zażalenia, że nie wszystkie drogi państwowe są należycie utrzymywane a mianowicie: część drogi państwowej krakowskiej, Dukielsko-Przemyskiej i Żółkiewskiej.

Wszystkie uchwały Wysokiego Sejmu w przedmiocie uwzględnienia przy robotach publicznych powiatów dotkniętych klęską elementarną, udzielenia subwencyi na budowę dróg i udzielenia zapomóg, załatwił Wydział krajowy po myśli tych uchwał.

C.

Drogi krajowe.

Ogólny koszt uszkodzeń spowodowanych klęskami elementarnemi wynosił w r. 1900 31.000 K.

Mostów drewnianych zamieniono na murowane (sklepione lub płytami kryte) względnie betonowe 133.

Średni koszt utrzymania 1 km. drogi krajowej w 3-leciu 1897—1899 wynosił 454 K. zwiększył się zatem w porównaniu z przeszłorocznym przecięciem o 26 K.

Rekonstrukcye wykonano na drogach: Tyśmienica-Kołomyja, Buczacz-Tłuste, Zakliczyn-Sącz-Niedzica.

Uregulowano 5 dróg przez budowę ścieków względnie chodników. Zbudowano 3 większe mosty, a wykonano rekonstrukcyę 2 większych mostów.

Wzmocniono pokład szutrowy na 31 km, dróg krajowych.

Wydzierżawiono 1. stycznia 1900, 78 stacyi mytniczych za kwotę		207.552	K.	— g.
Dotychczasowy czynsz wynosił z tych 78 stacyi		208.940	„	— „
Dochód ogólny z myt na drogach krajowych wynosił	w r. 1897	461.484	„	34 „
„ „ „ „ „ „ „	w r. 1898	456.651	„	68 „
„ „ „ „ „ „ „	w r. 1899	475.387	„	63 „
„ „ „ „ „ „ „	w r. 1900	455.141	„	— „

D.

Drogi powiatowe i gminne

W r. 1900 było w budowie w 59 powiatach 77 dróg subwencyonowanych, a wykończono na tych drogach 133 km.

Wydział krajowy udzielił pomocy technicznej w r. 1900:

a) w 20 powiatach na 25 drogach wypracowano projekty szczegółowe względnie wykonano zdjęcia na gruncie na łącznej długości 127·8 km.

b) pod kierunkiem służby drogowej ukończono w r. 1900 59·9 km, wybudowano 116 mostów i przepustów;

c) krajowa służba drogowa w r. 1900 wykonywała zarząd techniczny przy utrzymaniu dróg powiatowych, gminnych i dojazdów kolejowych na ogólnej długości 105 km.

Na budowę i rekonstrukcyę dróg gminnych udzielono w r. 1899 subwencyę krajową 59 powiatom w wysokości 910.749 K. 19 g.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg państwowych i gminnych przeznaczony wynosił od r. 1897 pod koniec 1898 .	640.000 K. — g.
a wraz z I. ratą dotacyi z funduszów Krajowych wynoszącą .	40.000 „ — „
Razem . . .	680.000 K. — g.
Po koniec r. 1898 udzielono Wydziałom powiatowym . .	1,333.500 K. — g.
W r. 1899 udzielono	214.600 „ — „
Razem . . .	1,548.100 K. — g.
Na rachunek tych pożyczek spłacono po koniec r. 1898 . .	805.060 K. — g.
a w r. 1899	88.086 „ 68 „
Ogółem spłacono .	893.146 K. 68 g.
Pozostaje do zwrotu w latach następnych	654.953 K. 32 g.
Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% uzyskano po koniec 1898 kwotę . . . . . 3.506 K. 46 g. a w r. 1899 . . . . . . 591 „ 02 „	4.097 K. 48 g.
Bilans z końcem r. 1899 wykazuje czysty stan czynny . .	700.304 K. 64 g.
w porównaniu zatem ze stanem czynnym z końcem r. 1898 .	657.182 „ 36 „
okazuje się przyrost majątku z r. 1899 o kwotę . . .	43.122 K. 28 g.

E.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 15. listopada 1899 r. do 1. listopada 1900 ukończono w 16: powiatach 7 dojazdów kolejowych, budowa 8 jest w toku, 9 dojazdów pozostaje w stadyum przygotowawczem.

G.

Inne ważniejsze sprawy.

Szkoła konduktorów drogowych rozwija się normalnie. W 2gim roku nauki uczęszczało na kurs 25 uczniów zwyczajnych a 4 nadzwyczajnych, z tych 29 pozostało do końca nauki zimowej 27, których po egzaminach kursowych wysłano na praktykę letnią do robót drogowych prowadzonych przez inżynierów krajowych i powiatowych. Wynik nauki zimowej i praktyki letniej jest pomyślny, jeden tylko uczeń nie ukończył kursu z dostatecznym postępem i uwolniony został ze szkoły, zaś 26 uczniów ukończyło 2gi kurs nauki i praktyki letniej z postępem więcej niż dostatecznym dobrym i bardzo dobrym.

Zapowiedziane sprawozdanie dotyczące dalszej akcyi celem przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe, nie zostało Komisyi przedłożone, Komisya drogowa nie wątpi że Wydział krajowy przedłoży je na najbliższej sesyi sejmowej.

Warsztatów wyrobów betonowych, które mają na celu ułatwienie zamiany objektów drogowych drewnianych na stałe, założono 5 a mianowicie w Jarosławiu, Rzeszowie. Żółkwi, Kamionce strumiłowej i Borszczowie.

Komisya drogowa mniema, że powiększenie liczby warsztatów krajowych względnie powiatowych, byłoby rzeczą wskazaną. Koszta ubezpieczenia robotników i dróżników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych w własnym zarządzie, wynosiły w r. 1899 2185 K. 82 g. W porównaniu z ko-

sztem w r. 1898 więcej o 284 K 20 g. z powodu większej ilości robót we własnym zarządzie.

Wydział Krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył na dalsze 6 lat koncesyę do pobierania opłat mytniczych przewozowych i mostowych i drogowych 17 Reprezentacyom powiatowym, a nadto na lat 3 koncesye do pobierania myta kopytkowego 6 miastom.

Zezwolone w r. 1900 kredyty ze skarbu państwa na budowę i rekostrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych wynosiły tylko 204.000 K. Odnośne żądania podniosła Komisya pod B. Wydział krajowy w r. bieżącym uznał za drogi I. klasy, w 9 powiatach 34 dróg gminnych II. klasy.

Z wytoczonych spraw przed c. k. trybunałem administracyjnym rozstrzygniętych zostało: 8 spraw na korzyść Wydziału krajowego, w 6 wypadkach zniósł orzeczenie Wydziału a 7 spraw nie są dotychczas rozstrzygnięte.

Dyrekcya poczt i telegrafów w Galicyi zawiadomiła Wydział krajowy, że utworzonych zostało 23 urzędów pocztowych. Siedm urzędów pocztowych zostało czasowo zwinięte, a 2 czasowo zwinięte na nowo otwarte.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Komisyi drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych, za czas od 1. listopada 1899 do 1. listopada 1900 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania od c. k. Rządu:

a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla Państwa doniosłe znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym;

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacyi ze Skarbu Państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych;

c) aby przedłożył memoryał c. k. Rządowi uzasadniający żądania pod a. i b. wymienione;

d) aby zwrócił uwagę c. k. Rządu na nieodpowiednią konserwacyę części dróg państwowych w sprawozdaniu pod B. wymienionionych.

Przewodniczący: *Męciński.*

Sprawozdawca: *Urbański.*